

KUNSTVEREIN BENTHEIM

Terugblik op The Living Room

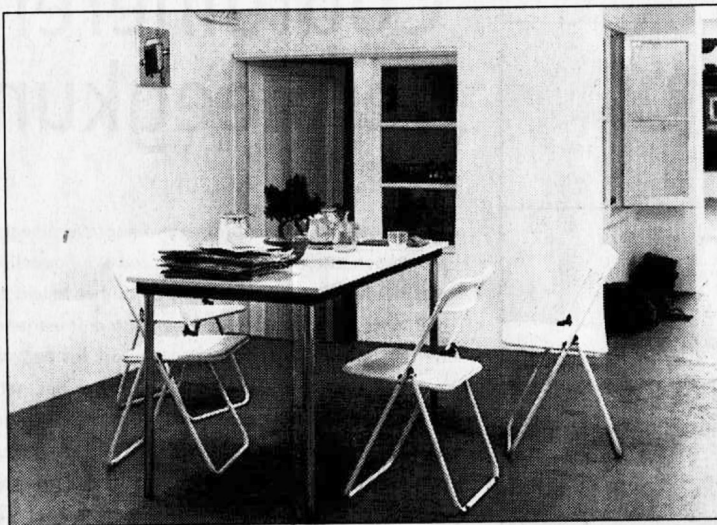
Sinds de galerie in 1993 haar deuren sloot, leefde *The Living Room* in de herinnering als een mythe voort. Een fraaie, Amsterdamse mythe over liefde voor eigentijdse kunst, over enthousiasme, elan en succes.

Hier gebeurde het in de jaren tachtig, hier bruisde het, hier werd werk van latere grote en kleinere coryfeeën getoond op het moment dat ze nog niet echt beroemd waren, zoals Rob Scholte, Henk Visch en Fortuyn/O'Brien. En, evenals bij echte helden het geval is, liep het hier stuk door hetzelfde enthousiasme, hetzelfde elan en dezelfde mentaliteit die het succes gemaakt hadden. Toen de internationale kunstmarkt was ingestort, lukte het ook *The Living Room* niet langer het hoofd op een acceptabele manier boven water te houden en besloot oprichter Bart van de Ven ermee op te houden.

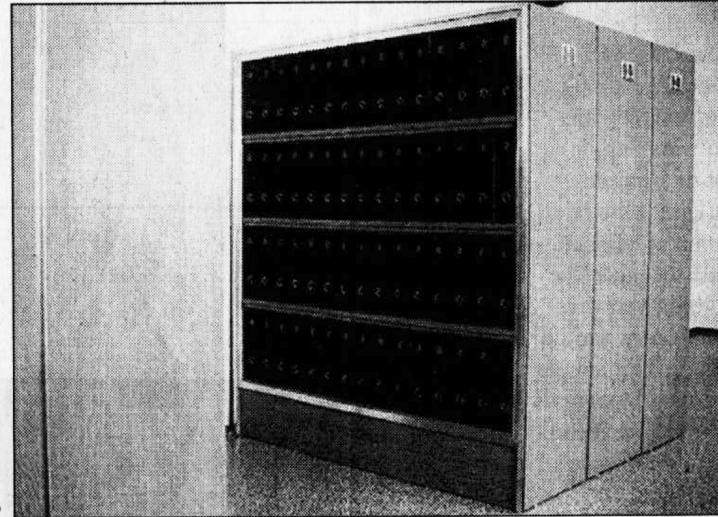
Van de Ven liep al een tijdlang rond met het idee een boek over de geschiedenis van zijn galerie te maken. Het verzoek van de Kunstverein Grafschaft Bentheim in het net over de grens gelegen plaatsje Neuenhaus om een expositie over tien jaar *The Living Room* samen te stellen en een bijbehorend boek te laten verschijnen, vormde de aanleiding om deze plannen in praktijk te brengen.

Gudrun Thiessen van de Bentheimer Kunstverein was indertijd een trouw bezoeker van de Amsterdamse *pilot-galerie* en de voorzitter van de Kunstverein is de drukker van een aantal fraaie boeken over kunstenaars uit de voormalige 'stal' van Van de Ven.

In Neuenhaus heeft Van de Ven getracht iets op te roepen van de

'The Living Room' in de tijd dat het nog een huiskamer was (links) en 'De Bovenkamer', een installatie van Giny Vos (rechts).

sfeer die *The Living Room* kenmerkte. Uit zijn eigen verzameling en uit privécollecties van kunstenaars en verzamelaars koos hij werken die in een vroeg stadium werden gekocht - uit liefde en waardering, niet omdat de naam van de kunstenaar inmiddels bekend was. Scholte is een van hen, Fortuyn/O'Brien, Erik Andriess, Henk Visch en Hugo Kaagman. Maar ook een aantal namen die tegenwoordig minder bekend zijn en als het ware onder het stof vandaan komen, zoals Peter Baren, Peter Duka en Walter Carpay.

De expositie toont veel schilderijen, kleurige combinaties van diverse beelden uit de tijd dat computer-gestuurde manipulaties nog geen gemeengoed waren. Veel doeken zijn tegelijkertijd figuratief en abstract, een typisch kenmerk van de Nederlandse kunst, volgens Van de Ven, en indertijd een *hot item* binnen de schilderkunst.

Het eerste hoofdstuk, *Milieu Amsterdam*, en de interviews in het

boek vormen interessante achtergrondinformatie, die ook los van de expositie als document gelezen kan worden. Het begon allemaal in 1981 in een huiskamer in Amsterdam-Oost. Aankomend kunsthistoricus Bart van de Ven en beeldhouwer Peer Veneman organiseerden hier exposities van kunstenaars die ze kenden en goed vonden. Hun bezoekers liepen uiteen van de lokale kunstscene tot beroemde buitenlanders als Keith Haring en Jonathan Borofsky, die in Amsterdam waren en hadden opgevangen dat 'het hier gebeurde'.

Met iedere tentoonstelling werd de zaak serieuzer. Van een huiskamergebeuren werd het in 1983 een galerie, die de boer op ging op kunstbeurzen als die van Keulen, Gent en Brussel en die het Stedelijk Museum en de PTT-collectie als belangrijke klanten had. Maar de oorspronkelijke uitgangspunten bleven. Van de Ven wilde alleen Nederlandse kunstenaars presenteren, ook in het buitenland. Alles moest

gezamenlijk worden besproken en beredeneerd. 'Een familie', noemt hij zijn galerie in het boek, 'een paraplu waar we onder werkten.'

Het boek schetst een aardig beeld van wat er in jaren tachtig in de beeldende kunst aan de hand was, gerelateerd aan Amsterdam. 'Je had de opkomst van de yuppies die kunst zagen als een goede belegging, de Texanen kochten kunst in New York en in Duitsland was Dokoupil net iets eerder dan Walter Dahn miljonair geworden,' zegt Ton van Summeren tegen interviewer Colin Huizing. 'Als er maar een paar schilderijen tijdens een beurs verkocht werden, vonden Bart en de andere kunstenaars dat matig.'

Er rezen steeds meer conflicten tussen de kunstenaars onderling, en tussen hen en Van de Ven, omdat hij niet genoeg zou doen om hun internationale carrière te bespoedigen en niet zakelijk genoeg zou zijn. Samenwerken bleef voor Van de Ven interessanter dan kunstmanagement. Uiteindelijk

trok hij de consequentie uit zijn opvatting en hield hij ermee op. Inmiddels is er alweer een nieuwe generatie kunstenaars met nieuwe opvattingen in opkomst. De mythe van *The Living Room* is met deze expositie en het boek voor wie er indertijd niet bij was netjes opgetekend - en daarmee afgesloten.

The Living Room, eine Amsterdamer galerie und die achtziger Jahre, t/m 6 aug. in de Kunstverein Grafschaft Bentheim, Hauptstrasse 37, Neuenhaus (11 km van Ootmarsum). Boek *The Living Room*, f 28.

ALGEMEEN RIJKSARCHIEF

Geknars in het Hollands geheugen

Het *klinkt* als een pruttelende percolator. Het *is* het geknars van menshersenen, opgenomen, gedigitaliseerd en versterkt. In het Algemeen Rijksarchief in Den Haag borpelt dit geluid op uit vijf archiefkas-

ten, die direct naast de entree staan. *De Bovenkamer* heet dit kunstwerk van Giny Vos (1959).

Ruim een jaar geleden maakte Vos dit beeld voor een expositie in de Utrechtse werfkelders. Na afloop van de tentoonstelling besloot ze te ijveren voor een passende plek waar het permanent zou kunnen staan in plaats van het voorgoed op te bergen. Het Rijksarchief reageerde enthousiast op haar verzoek het beeld te plaatsen. *De Bovenkamer* was uiterst geschikt als symbool voor 'het nationaal geheugen', zoals het archief zichzelf graag noemt. Overigens is het ook de nieuwe titel voor het magazine dat het archief uitgeeft.

In Vos' archiefkasten staan 120 kartonnen ordners, elk voorzien van een venstertje met een signaalrode, digitale letter. Die letters veranderen telkens, sommige vormen woorden die met 'ons nationaal geheugen' samenhangen: *tijdsbesef*, *AOW*, *Mondriaan*, *Dik Trom*, *Ajax*, *Johan de Witt*. Soms bestaat er een verband tussen de eigenschap die op een ordnerrug verschijnt en de naam die op de tegenoverliggende ordner opdoemt. Zo hoort *gezondheid* bij *Willem Drees* en *humor* bij *Wim Kan*. Maar niet altijd zijn de tegenover elkaar geplaatste woorden gekoppeld. Soms bestaan verbanden tussen naast elkaar verschijnende woorden, en soms is er in het geheel geen verband. Net zoals in de hersenen verbanden associatief gelegd worden, pruttelend en knarsend en meestal juist niet volgens een logische redenering. Zo verbeeldt *De Bovenkamer* precies wat er in de hoofden van de archiefbezoekers gebeurt.

Giny Vos, De Bovenkamer, Algemeen Rijksarchief, Prins Willem-Alexanderhof 20, Den Haag (naast CS). Open ma 13.30-17.00u, di t/m za 9-17.00u.